

דברי המערכת

מסיבות בלתי תלויות במערכת יוצא גליון זה של "ביתנו" מצומצם מאד ובשום אופן אינו משקף את חיי ביתנו הרב-צדדיים. שיתוף המוסדות השונים, ומהם מרכזיים, עם מערכת "ביתנו" הוא לסווי מאד וכתוצאה מכך מתמצמת דמותו של הערוג גם בהיקף וגם בתוכן.

הגליון הבא יהיה מוקדש לענף ולאנשי הענף ולכל שאר הנפשות אשר בו, אשר במאמץ משותף של אדם ובהזמה זכה בפרט מפלג.

תכניתנו החקלאית

זה חודשים מספר מתנהלים במשרד החקלאות ובמשרדי מנהל ההדרכה דיונים בדבר שנויים בשאלות היסוד של חקלאותנו.

לאט לאט יוצא המרצע מן השק, מתבררים הדברים ומגמות התכנון.

בתוספת הכלכלית של "על-המשמר" מיום 4.7 נכתב משהו בנדון זה ע"י הלל גרביה, נציגנו במרכז החקלאי. פרטים נוספים נמסרו בכנס רכזי המשק ומסתבר מכל אלה, כי אנו עומדים בפני זעזוע יסודי שלא היה כמוהו לחומרה מאז הופעל תכנון כלשהו בכלל. כי הפעם מדובר בשנויים ביחידות משקיות של הקיבוצים והמושבים, דבר המשמש מפתח לכל תכנון.

אתיחס לבעיות שהתעוררו מתוך אספקט משקנו בלבד, כידוע הצנו מוכרים כמשק עם 100 יחידות חקלאיות ובהתאם לכך היו גם כל זכויותינו למכסות קרקע ומים ויחידות ליצור.

עו כה מקובל היה לחשוב, כי דבר זה מוסכם ומקודש מעל לכל ספק, וכאן אזכיר דברי חברים וחזן בתוכם אשר טענו, כי אין כל סכנה וכי זכויותינו על מכסות הקרקע והמים, מכסות הייצור וכו' מובטחות ואין להתפס לבולמוס של פתוח ויצירת עובדות.

והנה מתברר, כי חברים אלה טעו וגזלת זכויות מים ומכסות ייצור הן עובדות. והלואי וחששותינו, כי גם גזילת קרקע מהקיבוצים תעמוד על הפרק תתבונה.

המצב כיום הוא כזה, שמשרד החקלאות הרכיב רשימות חדשות לחלוקת יחידות-משק אשר היסוד להם שמש מצב האוכלוסיה בשנת תשכ"א פחות 20% שהורידו ע"ח התעשיות שבמשקים קיבוציים. רשימות אלו הועברו ללשכות איזוריות של מנהל ההדרכה למרות התנגדותן של התנועות הקיבוציות, שבקשו לבטל או לשנות מכסות מקוצצות אלו. הרשימות תשמשנה יסוד לכל תכנון ובצוע של ענפי חקלאות, מכסות מים ועוד.

מה אם כן מצבו של משקנו בתכנון זה?

היות ופעם כבר הורידו לנו 20 יחידות בהתחשב עם התעשייה הקיימת במקום 120 יחידות קבלנו רק 100, תהיה ההורדה כעת בבחינת פגיעה שרירותית.

בשנת תשכ"א היו בקיבוצנו 95 יחידות משקיות ומין הדין היה כי אמנם נשאר לפחות עם אותם 100 יחידות המוכרות לנו. השאלה היא רק אם נמוקנו זה יתקבל על דעת המוסדות הממשלתיים במשרד החקלאות, שיאבם אוהבים במיוחד להתחשב בקיבוצים שלנו, כמונן שנעשה

הכל בכיוון זה אבל התוצאות אינן מובטחות. ואם אמנם יקום הדבר ונשאר עם 80 יחידות הרי תסתם בכך כל אפשרות לפתוח משקנו החקלאי ונצטרך להשלים עם העובדה, שענפים רבים לא יתקיימו אצלנו כלל ואילו אחרים בקנה מידה מצומצם בלבד, ומנסיוננו למדנו, כי היקף ייצור שהוא מתחת למתכונת מינימלית עלול להכשיל את הייצור בכללו וברירתו האחת לא תהיה אלא היסול.

אין ברצוני לבכות את אשר לא השגנו ואת אשר הפסדנו. השאלה היסודית היא, האם מוכנים אנו היום לעשות מאמץ לקראת צעד נועז יותר למען להבטיח קיומם של אותם הענפים הקיימים ולהעמידם על בסיס מתקבל על הדעת.

לדעתי וחברים רבים וודאי יסכימו אתי, כי השעה האחרונה בה נתן עוד לעשות משהו הגיעה, אם נחמיצנה גם הפעם, כי אז סבורני כי חטאנו לנו ולבנינו, הרוצים להמשיך במפעלנו זה.

ולמעשה במה מדובר?

ח ר פ ת לאחר הישג הענף בשנת תשכ"א, ואנו תקווה כי ההצלחה תאיר לנו פנים, גם בעתיד, לא יהיה עוד מקום לויכוח על עצם קיומו של הענף, אלא להעמידו על מידת הגודל המכסימלית האפשרית. וזאת משום: א. שיש לנו חבר עובדים מצויין ואין צורך בתוספת ניכרת גם אם נרחיבנו בהרבה. ב. המבנים העיקריים בהם השקענו ממון רב יכולים לשמש עדר חולבות גדול יותר. ג. ייצור הבשר עדיין איננו מוגבל ומה שידה במשק בוודאי ישמש בסיס לתכנון בעתיד.

עלינו אם כן להגדיל את עדר החולבות עד ל-150-140 ראש עם הגידול

המתאים ולהבטיח אותו מספר של עגלים לבשר בערך. הרכב זה ידרוש לכל היותר עוד איש אחד לרפת, ומגביל לכך שנוי בגידולי הפלחה והמספוא, שלא ידרשו תוספת של עבודה. יתכן שבהרכב זה כדאי יהיה להשקיע כסף במיכון במספוא למען לחסוך בעבודה (עגלה לחלוקה אוטומטית) ולא בזדק לכל תוספת של עבודה.

במבנים נצטרך להשקיע: בסככה לעגלים ובסגדלת

הסככה ליונקות שבלאו הכי קטנה מדי כבר כיום. השקעות אלו אינן גדולות יחסית. לתוספת במחזור הענף וההגדלה הזאת תעמיד את הרפת בעתיד על בסיס רווחי רחב יותר.

האם הגדלה זאת אפשרית כיום מבחינת התכנון הארצי של הרפת?

איננו בטוחים, כי מספר החולבות נתן להגדלה זאת. כיום אנו רשומים בזכות ייצור של 110 חולבות, כאשר המספר הממשי הוא מעל ל-130. אנו מספלים במחלקה לכלכלה של הקיבוץ-הארצי באפשרות הגדלה נומינלית עד למכסימום, וישנם סיכויים להסדר כלשהו, אם כי פרטים טרם ידועים לנו. ובאשר לעגלים, הדבר תלוי

מ י ס : ברשותנו סך-הכל כ-500 ד' מטעים הכולל 360 ד' פרדס, 85 ד' כרם, 60 ד' אבוקדו צעירים בתוך מטע הבננות. באביב הבא אנו בטע עוד 10 ד' אבוקדו עם בננות. יוצא איפוא ליחידת משק לפי 100 יחידות 5,2 ד' או לפי 80 יחידות 6,5 ד' בערך. היות ומטעים נשירים יצאו מכלל אפשרות גידול אצלנו נותר לנו להתרכז בשני סוגים בלבד: הדריסוטרופיים. עלינו אם כן להחליט על המסגרת של הענפים האלה ועל קצב הבצוע. נטיעת סובטרופיים איננה מוגבלת לפי שעה, ואילו בהדרים אנו רשאים עדיין להגדיל את יחידת הייצור. את הצעותינו אלו נביא בשעת הדיון על תכנית המשק לשנת תשכ"ג.

גידולי שדה: בכותנה מובטחת לנו יחידה של כ-350-400 ד' אשר יכולה לספק את האפשרויות בכח אדם.

א ס פ ס ת : אנו נגדל סביב 250 ד' כאשר 150 מהם מיועדים למכון ו-100 ד' לשחת ולירק לרפת. שני גידולים אלה יהוו את ציר תכנון התכנית לזריעה שלנו.

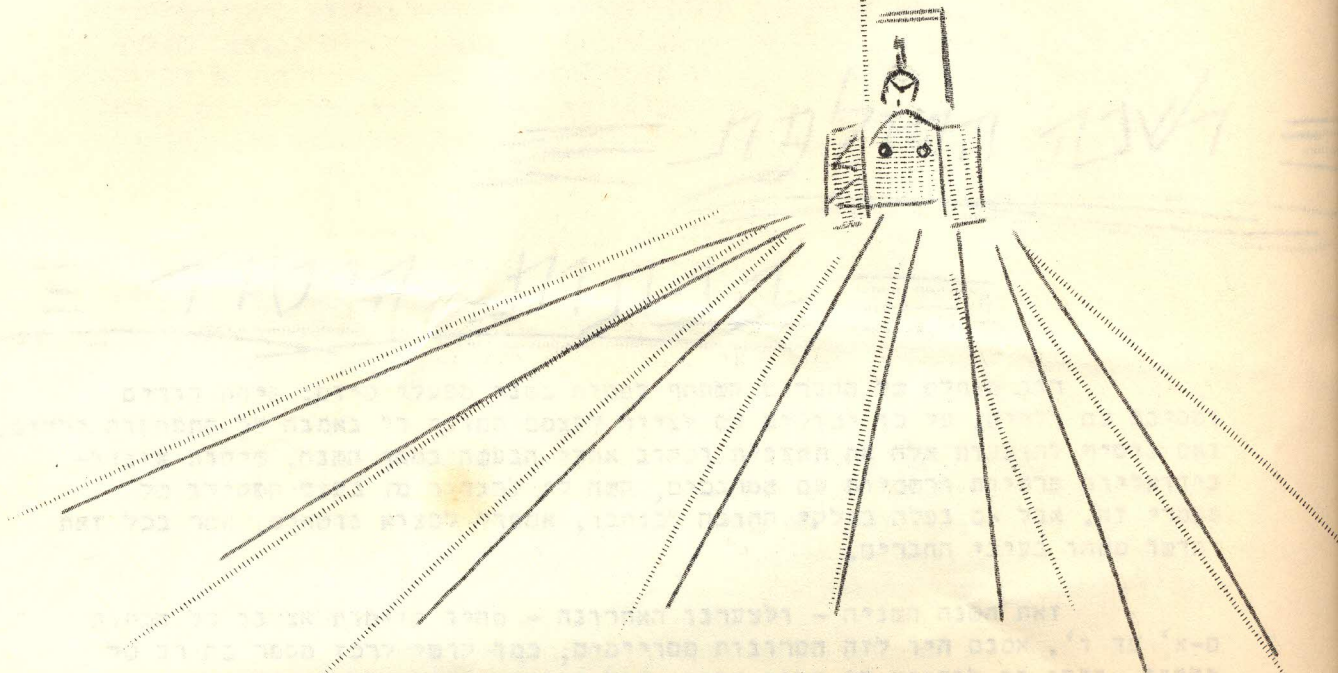
גן-ירק: לאחר ונותר גידול המלוניס בלבד, הננו חושבים את המסגרת של כ-300 ד' כמספקת בהחלט. תכנון מועדי הזריעה, מיכון ושכלולים יאפשרו לנו לעמוד במשימה, אם רק לא יקצרו במכסת ייצור זו מבחורץ.

מ י ס : מכסת המים שלנו לשנת 1962 1,245,000 מ³. בשנת תשכ"א השתמשנו ב-1,054,000 מ³ ליחידת-משק. אם יבוצע הקיצוץ המתוכנן ויחד עם זאת לא תועלה מכסת המים ואנו נקבל ל-80 יחידות 1,216,000 מ³ מים, תהיה זאת הפחתה לגבי הקצבתנו הנוכחית והיא תסתום כמעט כליל אפשרות לפתוח חקלאי.

כל אלה חייבים להיות לנגד עינינו בבואנו לדון בפתוח המשק, בתוכניות הקונקרטריות של השנה הבאה.

לאחר כל הדברים האלה אינני בטוח אם כל חברינו ישתכנעו, כי אמנם נחתכו בימים אלו עוררנו עובדות גורליות. יתכן וישנם עוד חברים הבטוחים בצדקתם שאף העובדות האלו אין בהם כדי לערער, אך בדרך כלל אני מקווה שעל רוב החברים ישפיעו עובדות אלה עד כי הם עצמם ידרשו ממוסדות המשק בצוע מזורז של התוכנית לפיתוח משקנו החקלאי.

את אשר נחמיץ כיום לא נשיג בקרוב ומי יודע אימתי?

קצת היא הדד

(ל-20 שנות שחרור של מיקו ממאוריציוס).

בימים שרופים אלו ומלאו 20 שנות שחרורם של ניצולי מאוריציוס. הפרישה העגומה ביותר אולי, בתולדות העליה העברית, היתה פרשת מאוריציוס, ואשר עליה לא נכתב ולא הוזכר כמעט בשום מסום. כותב שורות אלו שיה במאוריציוס כשנה ורבע, ועבר את כל המאורעות והמלחמות הששים. רוב המינורשים בילו באי זה ארבע שנים ושמרנה חרדשים. וכאן רוצה הכותב להביא פרשה אחת מבין אלפי הפרשות והמאורעות שאירעו אותו...

כאשר היה עובר משהו על הדנובה באותו זמן של שנת ה-40, היה צוחק צחוק עגום לעצמו. שלוש אוניות דנובה גדולות עברו בשירה כאשר עליהם עומדים צפופים אנשים רבים מכפי שהאוניה יכולה להכיל. אני הייתי בתוך אוניות אלו. וכאן מתחיל בעצם סיפורי.

כאשר הגענו לרומניה לנמל טולצ'ה הועברנו לשלוש אוניות. והם: אטלנטיק, פיציפיק ומילוס. על אוניה אחת היו כ-350 עולים, אני הייתי באוניה אטלנטיק. (פרשה זו כוללת גם את פרשת פטריה). אנו הפלגנו עם דגל פנמה. כל אוניה נסעה לחד. הסדרים על אטלנטיק היו איומים. מיטות בארבע קומות, בוחיות לא היו. עברנו דרך הימשהחור בלי תקלות עד לים האגיאלי. בים האגאלי היתה גם כן פרשה קשה. התחילה בדידה, מכיון שרב החובל (דרך אגב, שכחתי שהזכיר שצוות הימאים היה יוני) היוני, פחד מהגרמנים, ובאמת כבר ראינו ממש מעל ראשינו אוירונט גרמניים, סימן להתחלת הפלישה. בים זה תפסה אותנו גם סערה איומה ונפרצו פרצים באוניה. הוצרכתי בתור אדם חזק וצעיר, לעזור במלאכת השאיבה. עבדתי 36 שעות מלי הפסקה. ובאמת גם נצלנו.

הגענו כבר עד לכריתה, הוא האי הגדול ביותר אשר באיים האגאיים. באי זה אזל הפחם כליל, והמגיפה המשיכה להתפשט יותר ויותר בינינו. נפלו קורבנות. השגנו פחם ובעזרת הקהילות היהודיות שבסביבה ראינו שוב את האוקיינוס של הגרמנים, וצוות הנוטים היוני פחד לצאת לדרך. סוף כל סוף הכל עבר ויצאנו. לאחר זמן לא רב נודע כי שוב אזל הפחם. הדבר התנגש כעת עם שכלנו, ואחרי חקירה קצרה גילינו כי רב החובל חיבל וזרק את הפחם. בעזרת אקדח אחד יחידי הצלחנו להשתלט על האניה ולאסור את צוות הנוטים היוני בחדר.

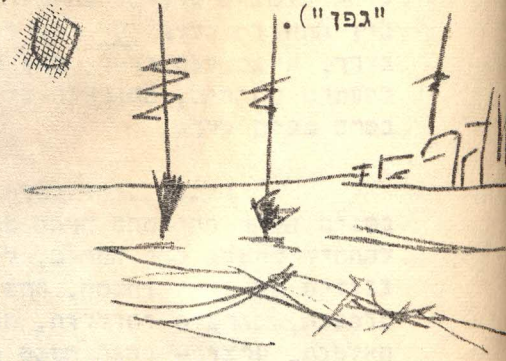
השנה הודלפת

בנותות היאוד

רוב מוחלט של החברים השתתף לפחות בשני מפעלי סיום: שיחת הורים ומסיבה עם ילדים. על כן יכולים הם לצייר לעצמם תמונה די נאמנה על התפתחות ילדים. ואם נוסף להופעות אלה את התצפית ועקוב אחרי הנעשה במשך השנה, שיחות אינדי-בידואליות פרטיות ורשמיות עם המחנכים, קשה לי להגדיר מה בעצם תפקידו של מאמרי זה. אבל אם נפלה בחלקי החובה לכותבו, אשתדל למצוא נושאים, אשר בכל זאת יחדשו משהו בעיני החברים.

זאת השנה השניה - ולצערנו האחרונה - שהיו קיימות אצלנו כל הכתות מ-א' עד ו'. אמנם היו לזה חסרונות מסויימים, כמו קושי לרכז מספר כה רב של ילדים, ויהי זה לפעמים רק קושי טכני. אבל היתרונות היו לאין שעור יותר בולטים.

רציפות הכתות פרושה רציפות גילים ופרושה ידידות יתרה של הילדים בין כל הכתות. החברים שעינם פקוחה בודאי הרגישו שהילדים משתתפים במשחק משותף החל מ"גפן" ועד הבנים. על כן אנו יכולים לציין שתוף פעולה יפה במשק הילדים, הדרכה הדדית, הכנסת ילדים צעירים לעבודה זאת, עזרה הדדית, קבלות שבת ומפעלים חד-פעמיים (מחנה ל"ג בעמר, קבלת "אלומה" לחברת הילדים, ערב פרידה מקבוצת "גפן").

רציפות הכתות גרמה לא רק לכמות רבה של הילדים, אבל גם של... מחנכים, אשר מספרם הגיע לתריסר שלם. ואם הופיעה בעיה והיה צורך בהתייעצות, היה הדבר אפשרי במסגרת רחבה באופן יחסי וללבן כל שאלה עד יסודה. נצלנו את המצב הנתון ובמשך השנה נתקיימו כמד ברורים, לא רק בשעת דחק ובעניינים קונקרטיים, אבל גם בעניינים יסודיים ועקרוביים: שעורי בית, דינים וחשבונות על כתות.

ובסיום: פה גם המקום הנאות להפרד מיעקב, מרים ויהודית לרגל יציאתם הזמנית מחבר המחנכים בכתובת היסוד, ומביעים בזה תוחלת של אישכחו את הקרקע ממנה צמחו. ויהיו באשר יהיו לא ימנעו מאתנו עזרה בעצה ובמעש.

מאיר פ.

זילדי גפן והוריהם

אכן, ילדי גפן, בקודה, שורה חדשה.

או אולי מתחיל מכאן והלאה דף חדש? אין זה כל כך חשוב.

ילדי גפן סיימו חוק לימודיהם בחברת הילדים הצעירה ועומדים להצטרף לחברה בוגרת יותר ובה צעירים ונעורות מראשית ההתבגרות ועד לראשית או כמעט ראשית החברות בקבוץ.

הייתי אומר כי מעבר זה יחד עם הצטרפותם לתנועה שחלה לפני כמה חודשים, מהווה בשבילם את חג בר המצוה הקבוצי: הילדים ניתקים ביתר שאת מעולם הילדות ונכנסים לנעורות, לבחרות, מבוא לפעילות בוגרת כחברים בקבוץ. המנהג של בר-מצוה בדורות האחרונים אבד לו הרבה מערכו המקורי; הילד הוכנס לפרוודור ארוך למדי שלפני הכנס לחיי המבוגרים אם כי נאמר לו חגיגת כי מהיום והלאה נושא הוא בעול המצוות, למעשה מבחינה אישית לא השתנה ולא כלום כלפי אותו הילד-הנער אשר זה עתה שר זמירותיו ונקרא לתורה במעמד חגיגי.

החיים של תקופתנו אינם מאפשרים מעבר חד ופתאומי מן הילדות אל הבגרות; יש צורך בתקופת הכנה מעמיקה ומרוכזת. נוצר שלב של ילדות מאורכת ובמידה והחיים המודרניים נעשים מסובכים יותר ודורשים יותר ידיעות וכשרים, יש נטיה להאריך יותר ויותר את הילדות הזאת. כיום יודעים מחנכים וסוציולוגים כי בעיות רבות מתעוררות בילדות מאורכת הזאת, קשה להחזיק צעירים ונעורות בתנאי ילדות, לא טוב, פסול.

המסגרת החנוכית של המוסד כפי שהונהג אצלנו מהווה בסיון להעלות את הנוער מבחינה חברתית תוך כדי העברה של תפקידים אחראיים על שכמם: יחד עם זאת צריכים לאפשר להם להשיג ולהשלים את מסען הידיעות הנחוץ לאדם מודרני להחזיק מעמד בחיים.

על כן: מציאות אחרת - זמירות אחרות.

בלוה בשמחה ובאחולי הצלחה בנים ובנות שרק תמול שלשום היו תינוקות ומחר יהיו לנוער.

בעוד שנים לא רבות, נחוג שוב את החג, חג החיים - כניסת צערים ובערות כחברים שוי-זכויות וחובות לחברת ההורים.

ציינתי כאן בקודות המסמלות כאילו תחנות ביניים בצעדים שלכם בחיים: אלה כמובן סמלים בלבד. הרי ידוע לכם כי שונים הילדים מבחינה אישית. בגרותם עוהל בזמנים שונים ולעתים ההפרשים ניכרים, וזה טוב. אבל עיקרי החיים מתנהלים בין התחנות הללו ואל לנו לשכוח כי הנקודות שהזכרתי מהוות רק כעין רמזורים בדרך, אינם עצם הדרך. כאן אנו צועדים יום יום, דורכים בה בצעד קל או כבד, לפעמים ממהרים, מתגברים על מכשולים שניצבים מולנו ולעתים עוצרים ומהרהרים בטרם שנים ללכת.

הלכנו ביחד כברת דרך זו. אם תתרכזו לרגע, תחשבו ותחשבו, תוכחו כי בשנים הללו התקדמתם הרבה מאד - קבלתם לידיים כלים ראשונים אשר בעזרתם תוכלו להתחיל לחצוב בהר החיים, לנגוס בו... התחלתם לקרא: הקריאה פתחה לפניכם עולמות גבוזים של דעת וחכמה. תרצו - הנה הכל פתוח לכם: תולדות עם ועולם, מחקרים על תופעות, גורמים ותולדות. תרצו - גם עוף השמים והדבורה הקטנה ילחשו לכם הוראות מאלפות. תרצו - והנה המבט שנתקל במפה יעורר מחשבות, צורות ואנשים קמים לעיניכם. התחלתם לחזור לעולם המופלא של המספרים: קצב, צורות, גדלים, כמויות, מדברים אליכם בשפת המספר.

לא אלאה אתכם; אזכיר לכם רק זאת: הרכוש הרב הזה ברכש בעמל רב, לעתים תוך האבקות קשה לא רק עם החומר אלא גם עם המחנך-מורה שעמד כמו שד עם מקל ביד וצוה - גדל! לא תמיד צחקנו ושחקנו - תבענו ודרשנו.

לכם שמורות שנים יפות, טובות עד לחג הבא. שנים אלה תהיינה שנות התקדמות, התעצמות שכלכם, תרגישו לפעמים כאילו אתם מסוגלים לחגוק עולמות בכוח מחשבתכם. נדמה לי כי לזה ייקרא אושר.

אך אין לי צל של ספק שאושר זה עליכם לקנות בעבודה רבה, בהאבקות מתמדת, קשה. אני בטוח בזה כי לפעמים תדרשו מעצמכם (או מן השד שבינתיים חדר לתוככם) עוד ועוד, הלאה והלאה... הזמן בורח, חולף, הולך וחצמאון צמאון עולם.

ברכתי לכם כי בבוא יום חגכם תעמדו לפני לבכם בהרגשת ספוק ובטחון כי יש בידכם לגול את האבן מעל פי הבאר.

יעמב פואה

(הקרא במסיבת סיום של קבוצת גפן).

קבוצת "כפ"ן" י"א

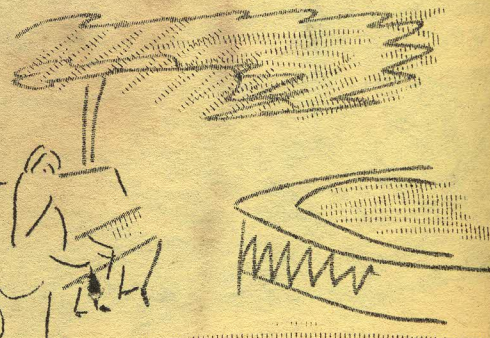
לכל אחת מן הקבוצות שלנו אופי פנימי משלה. אופי זה עוצב במרוצת השנים מאז הורכבה חמישיה-שישיה היסודית, במשך תקופת הגנון והגן ולאורך שנות החיים בחברת הילדים הצעירה. כמה גורמים שותפים בעצוב אופי קבוצתי זה: הרכב הקבוצה, השוני שברמת הילדים, אישיות המחנכים וקשריהם עם הקבוצה.

יותר ממחצית הילדים הנם "אמצעיים" במשפחותיהם. כיום מבחינים המומחים בקוי "מצב" של "בכורים" או של בנים יחידים, של "צעירים" וכן של ילדים החוצצים בין אלה ובין אלה.

קבוצת גפן מורכבת ברובה מבנות: 12:7. אין ספק כי להרכב זה השפעה חשובה וגדולה בכל שלבי החנוך. בשנים הראשונות של בית הספר היסודי, העודף ה"נשי" מתבטא בכוננות יתר ללימוד, בחיי צותא שסקים ביחס. אין פרוש הדבר כי החיים בקבוצה כזאת מתנהלים כבתוך אידיליה וכן אין פרוש הדבר כי כל הבנות ממהרות ללמוד ולהתקדם בזמן שכל הבנים נשארים כאילו תקועים בעולם שכולו יבקות. אבל נכון לומר כי הבנות בכתות א-ד בערך מצטיינות לרוב בשקט, מסירות, רצון להחליץ לעזרה, לתמוך בזולת. תכונות אלה משתקפות במסיבות קבוצה נעימות... השירה מהדהדת.

יש ורבים מן המנהגים הללו שנקנו בשנים הראשונות נהפכים במרוצת הזמן להרגלי חיים חיוביים אשר מטביעים חותמם על הקבוצה. על מנת שהדברים לא ייראו ערטילאיים מדי, אזכיר כי גפן הנה בין הקבוצות המעטות שידעו לקיים ולבצע עד סוף כחה ו' מסבות ימי הולדת בכותלי בית הספר ברמה חברתית תרבותית באותה.

x x x x

מבחינה כרונולוגית השקט היחסי הזה נמשך למעשה זמן קצר מאוד. בזמן שהבנים מתגברים על קוי אופי ינקותיים וחודרים לתקופה כאילו שקטה הנקראת בלשון הפסיכואנליטיקאים-חביון), ממהרות הבנות לגדול ומתחילות לספס בשלבים הקשורים בהתבגרות (בערך, בדיוק כפי שכתבה בספרה הלנה דויטש). והנה אותן הבנות שהיו כה פעילות בכתות הראשונות מראות סימנים של אי שקט וחוסר רכוז. למעשה, למזלנו, המציאות אינה מדויקת כמו התיאוריה: למרות היותה גפן קבוצה חד-גילית כמעט, אין הגיל הכרונולוגי זהה עם הגיל הביולוגי ולא עם הגיל הפסיכולוגי. במלים אחרות, אין אותן התופעות המאפיינות "ההתבגרות" חות בעת ובעונה אחת אלא ההפרשים האינדיבידואלים ניכרים למדי הן בזמן והן בעצם מהותם.

לגבי התפתחות הבנים יש להניח כי בשנים הקרובות עלולה להתרחש בהם אותה הסערה שפקדה בתקופה מוקדמת את הבנות ועל כן הקבוצה תעמוד בקרוב בסימן תופעות קשורות בהתבגרות הבנים.

ראינו את שלבי ההתפתחות הנ"ל במשך השנים וביחד עם זאת עמדנו על קיום מסגרת לימוד ומשטר מחייב. אם הילדים ספגו את כל מכמני הידיעות שבהן פיסמנו אותם, יתברר במבחן המציאות, אין טעם כי נפרוש כאן את השרשרת הארוכה של הנושאים והמקצועות שנלמדו: מה עוד שההשגים שונים והפער ברמת הידיעות קיים בצורה שונה בשטחים שונים.

x x x x

מה נושאים אתם ילדי גפן לקראת חייהם החדשים במוסד החנוכי?

הרגלי חיים? הרגלי לימוד? יחסי חברות עמוקים? יסודות העזרה ההדדית? קשר עמוק של אהבה לנוף הארץ, לסביבה שלנו, לקבוץ? הרגלי חיי צותא בחברה? רצון לדעת ולהוסיף דעת? יסודות הידיעה להשתייכותם לעם ישראל, למעמד העובדים הרוצים לבנות עולם חדש?

נקוה כי ילדי גפן ישאו עמם חלק רב מן הערכים היקרים שבכונתנו היה ל להנחיל להם.

יעמב.

